

ONLINE BIZALOM

VÁLTOZÁS, ÚJRATERVEZÉS ÉS FEJLŐDÉS
TUDOMÁNYOS KONFERENCIA

dr. habil. Füzér Katalin

fuzer.katalin@pte.hu

PTE Szociológia Tanszék

Völgyi Bence

volgyben@gmail.com

PTE Demográfia és
Szociológia Doktori Iskola

2020.11.05

Bizalom?

Annak valószínűsége, hogy a dolgok rendben, az eltervezett módon következnek be

Interakció

Az interakciók száma nő, ismeretlen személyekkel kell interakcióba lépni. Az ismeretlen szereplők közt megvalósuló interakció alapja az általánosított bizalom.

Online?

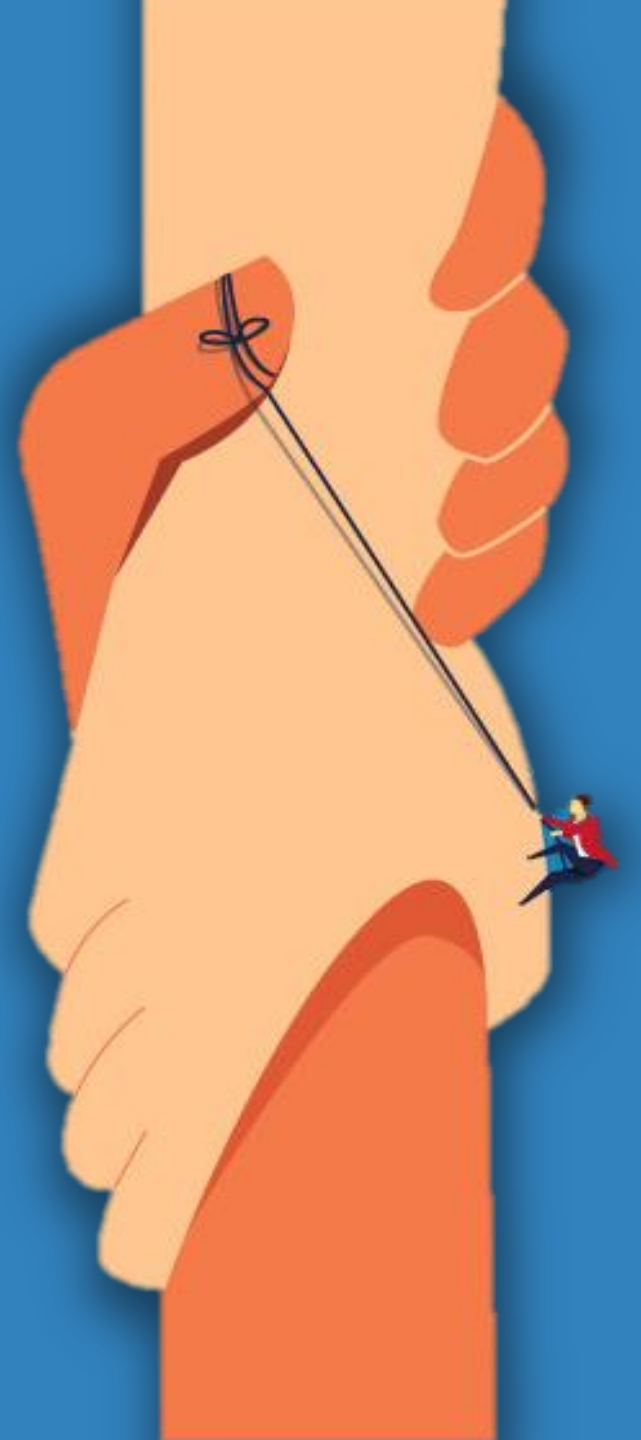
A Face-to-face kapcsolatok megszűnnek, avatárok, online perszónák lépnek interakcióba. A hagyományos ügyintézés megszűnik.

Digitális Társadalom

- ❖ E-kormányzás
- ❖ E-egészségügy
- ❖ E-sport
- ❖ E-kereskedelem
- ❖ E-banking
- ❖ Közösségi média

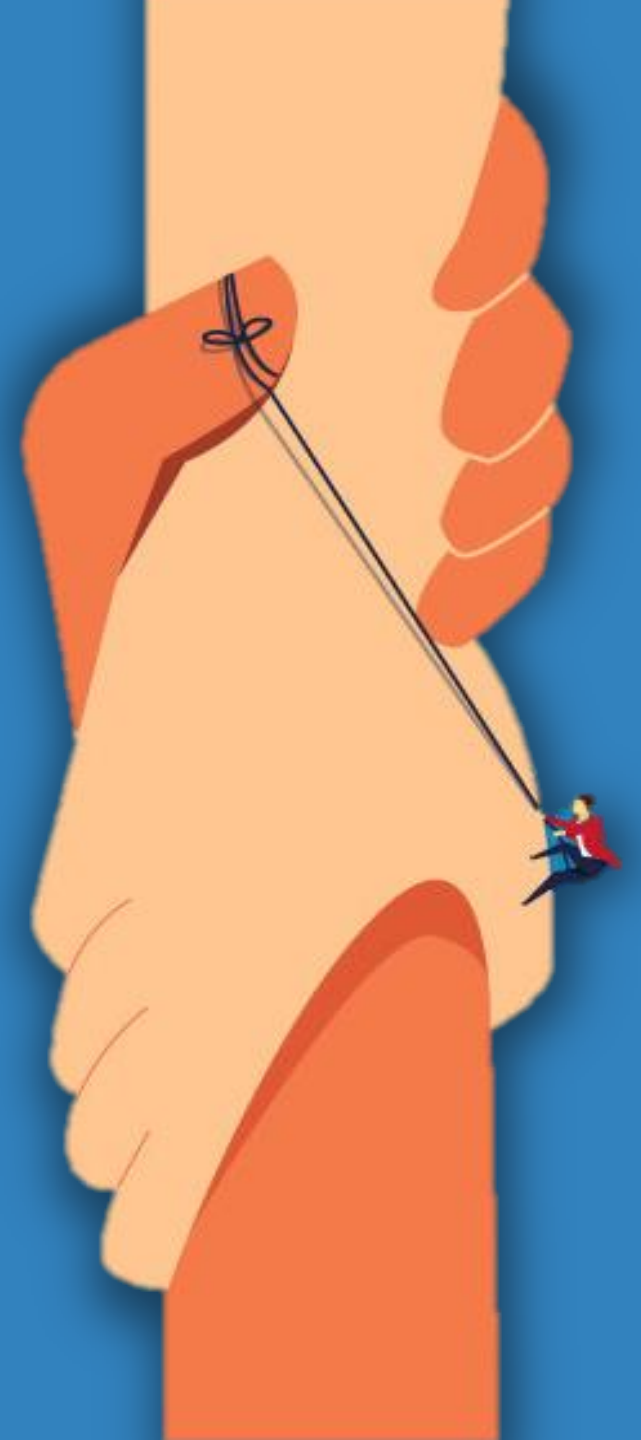
Korábbi publikációk

- 1 2005 **Ye Diana Wang, Henry H. Emurian:** *An Overview of Online Trust: Concepts, Elements, and Implications*
- 2 2006 **Omer Mahmood:** *Trust: From Sociology to Electronic Environment*
- 3 2010 **Ardion Beldad, Menno de Jong, Michaël Steehouder:** *How shall I trust the faceless and the intangible?*
- 4 2017 **Rachel Botsman:** *Who can you trust? How technology brought us together and why it might drive us apart*
- 5 2016 **Aranyossy Márta - Magisztrák Barbara:** *A vásárlói bizalom hatása az e-kereskedelmi vásárlási hajlandóságra*
- 6 2020 **Csonka-Ambrus Ágnes:** *A fogyasztói bizalomérzet befolyásoló tényezői az e-kereskedelemben*

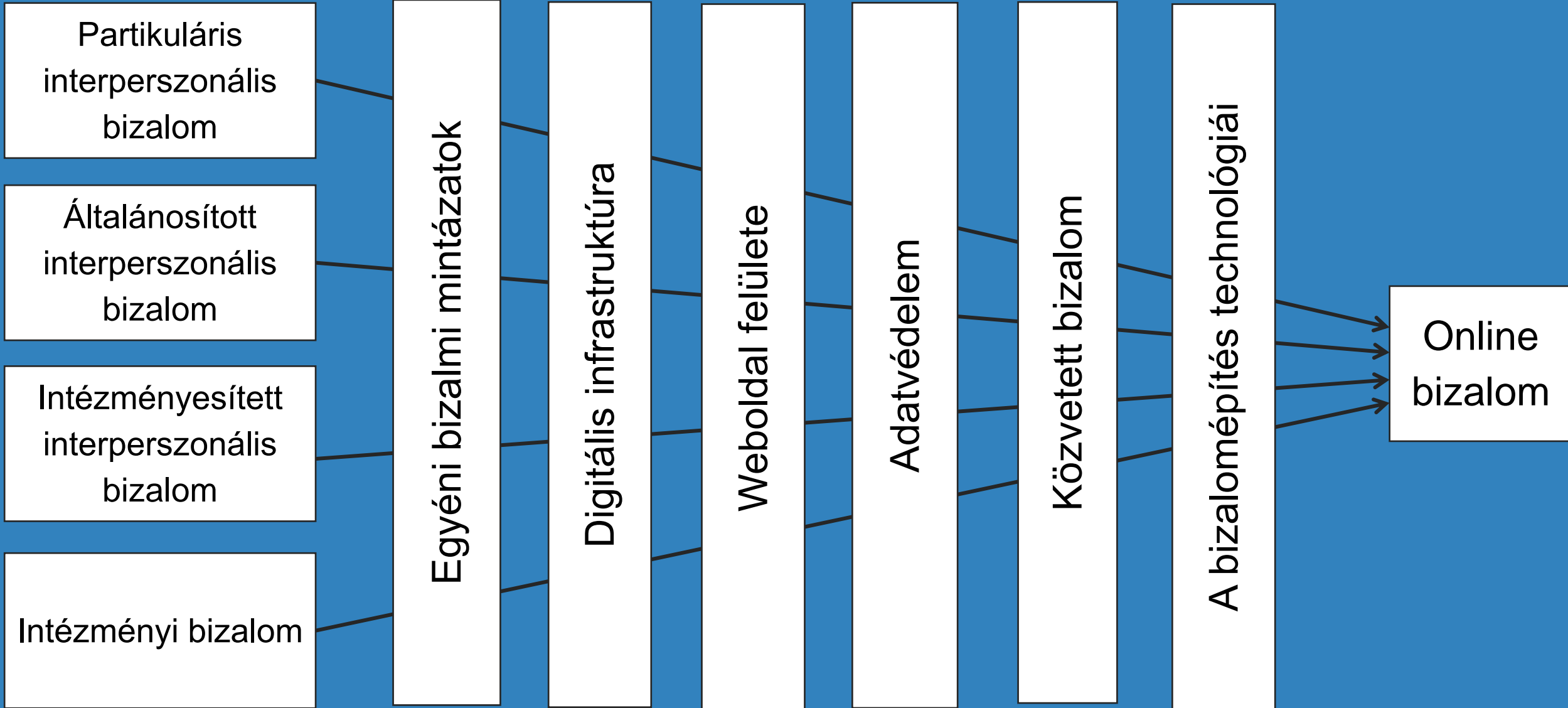

Empirikus kutatások

- 1 2005 **Bart et al.:** Kérdőíves vizsgálat: 6831 résztvevő különböző weblapokat értékelt, annak tekintetében, hogy mi teszi a weblapot megbízhatóvá
- 2 2007 **Teo, Liu:** Online kérdőíves vizsgálat: 2913 résztvevő egy hipotetikus vásárlási szcenárióban
- 3 2006 **Flavian et al.:** Online kérdőíves vizsgálat: Olyan online platformok értékelése, ahol pénzt költöttek a résztvevők
- 4 2007 **Casalo et al.:** Online kérdőíves vizsgálat: 335 résztvevő különböző weblapokat értékelt a tapasztalt bizalom alapján
- 5 2007 **Cyr et al.:** Tapasztalati vizsgálat: 185 hallgatónak kellett koncertjegyet keresni, majd venni egy platformon

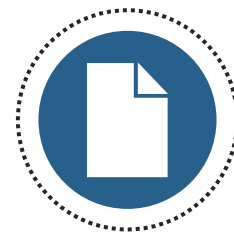

Online bizalom összetevői

Füzér (2015)	offline bizalom terepei	online bizalom terepei	offline bizalom diszfunkciói	online bizalom diszfunkciói
partikuláris interperszonális bizalom	<ul style="list-style-type: none"> ❖ párkapcsolat ❖ barátság ❖ család, rokonság ❖ családi vállalkozás ❖ bizonyos etnikai/vallási közösségek 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ e-tartalom megosztása önkéntesen ki-, ill. bejelölt kapcsolatokkal (email, közösségi média, online játékok) 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ családon belüli erőszak ❖ gyermekek szexuális zaklatása ❖ szexuális erőszak (partikuláris bizalmas elkövetővel) ❖ interetnikai erőszak 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ cyber zaklatás (partikuláris bizalmas elkövetővel)
általánosított interperszonális bizalom	<ul style="list-style-type: none"> ❖ szomszédság ❖ iskolai osztály ❖ egyetemi évfolyam ❖ csapatsport ❖ projekt/team munka ❖ civil szervezet ❖ önkéntes munka ❖ vállalkozás ❖ cégek hálózata 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Blockchain ❖ Shared economy ❖ -nterakció online felhasználók „nem ismerős” csoportjaival: <ul style="list-style-type: none"> ❖ közösségi média csoportok, comment felületek, piactér, blog, közösségi platform ❖ üzleti és társasági emailezés ❖ C2C 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ iskolai zaklatás ❖ munkahelyi zaklatás ❖ rossz szomszédság ❖ előítélet ❖ intolerancia ❖ kartell ❖ bűnszövetkezet ❖ polgárháború 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ anonim cyber zaklatás ❖ online csoportbeli cyber zaklatás ❖ trollkodás ❖ internetes csalás ❖ kéretlen levelek
intézményesített interperszonális bizalom	<ul style="list-style-type: none"> ❖ XY orvos, rendőr, politikus... ❖ XY hivatalnok ❖ XY szakértő ❖ XY cégképviselő 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ hivatalos emailezés ❖ e-ügyintézés ❖ online technológiák professzionális alakítói (programozók, fejlesztők) ❖ cyberbiztonság szakértők ❖ e-infrastruktúra kezelők (szabályozók, felügyelők) ❖ e-újságírók 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ korrupció ❖ nepotizmus ❖ patrónus-kliens hálózat ❖ ügyvédi, orvosi, gyónási titoktartási köteleesség megszegése 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ politikai vagy marketing kampányszereplő illegális adatgyűjtése ❖ parazita folyóirat megkeresés ❖ cyberbiztonság szakértők és e-infra kezelők lemaradása a cyberbűnözőkkel szemben
intézményi bizalom	<ul style="list-style-type: none"> ❖ eü-i, bűnüldözési, politikai, stb. rendszer ❖ közbiztonság ❖ tüntetés ❖ lobby ❖ adózás ❖ bürokráciák ❖ vállalatok 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ MI ❖ online infrastruktúra technológiája (cyberbizt. is) ❖ email szolgáltatók ❖ e-tartalom szolgáltatók ❖ e-tartalom kezelők (felhő) ❖ algoritmusok ❖ közösségi médiumok, platformok, B2C ❖ e-intézmények (e-oktatás, e-gov, e-health, e-commerce) 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ diszkrimináció ❖ nomenklatúra ❖ állampolgári megbízhatóság igénye ❖ adóelkerülés 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ algoritmus előítélet ❖ felhasználói/személyes adatok gyűjtésén alapuló online üzleti modell ❖ parazita folyóirat, kiadó ❖ e-intézmények, e-tartalom kezelők (felhőszolgáltatók) adatvesztése, adatszivárgása

Füzér (2015)	bizalom forrásai	interakciók normái	személyiségjegyek	társadalmi tőke típusa
partikuláris interperszonális bizalom	<ul style="list-style-type: none"> ❖ kötődő nevelés ❖ indirekt szocializáció (család, kortárs, média) ❖ közösségi normák 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ altruizmus ❖ szülői odaadás ❖ gyermeki ragaszkodás ❖ párkapcsolati hűség ❖ baráti hűség, lojalitás ❖ családi, rokoni, vallási, etnikai lojalitás ❖ reciprocitás 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ önbizalom ❖ megküzdési képesség ❖ magabiztosság ❖ kötődés, képesség az elköteleződésre 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ megkötő társadalmi tőke
általánosított interperszonális bizalom	<ul style="list-style-type: none"> ❖ kulturális szokások ❖ direkt szocializáció (iskola, munkahely) ❖ csoportmunka ❖ kooperatív készségek formális oktatása 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ tisztesség ❖ becsületesség ❖ kiszámíthatóság ❖ jó hírnév ❖ jóindulat 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ szavahihetőség ❖ tolerancia ❖ udvariasság ❖ Türelem ❖ együttműködési készség ❖ spontán társas készség ❖ morális autonómia 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ összekötő társadalmi tőke
intézményesített interperszonális bizalom	<ul style="list-style-type: none"> ❖ direkt szocializáció (iskola, munkahely) 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ (jog)szabálykövetés ❖ fiduciárius felelősség ❖ méltányosság 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ integritás ❖ hitelesség 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ összekapcsoló társadalmi tőke
intézményi bizalom	<ul style="list-style-type: none"> ❖ rejtett tanterv ❖ intézmények, rendszerek működőképességének megtapasztalása 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ szaktudás ❖ kompetencia (befolyással bírók és nem bírók körében is) ❖ állampolgári ismeretek 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ szubjektív kompetencia 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ összekapcsoló társadalmi tőke

Digitális infrastruktúra

- ❖ Megbízható internetkapcsolat és hardware

Weboldal felülete

- ❖ Professzionális grafikai megjelenés
- ❖ Ismerősnek ható felépítés, könnyű kezelés
- ❖ Megfelelő márkafeltüntetés

Adatvédelem

- ❖ Harmadik fél érvényesítette az adatvédelmi irányelveket
- ❖ A felhasználó kezeli a személyes adatokat

A bizalomépítés technológiái

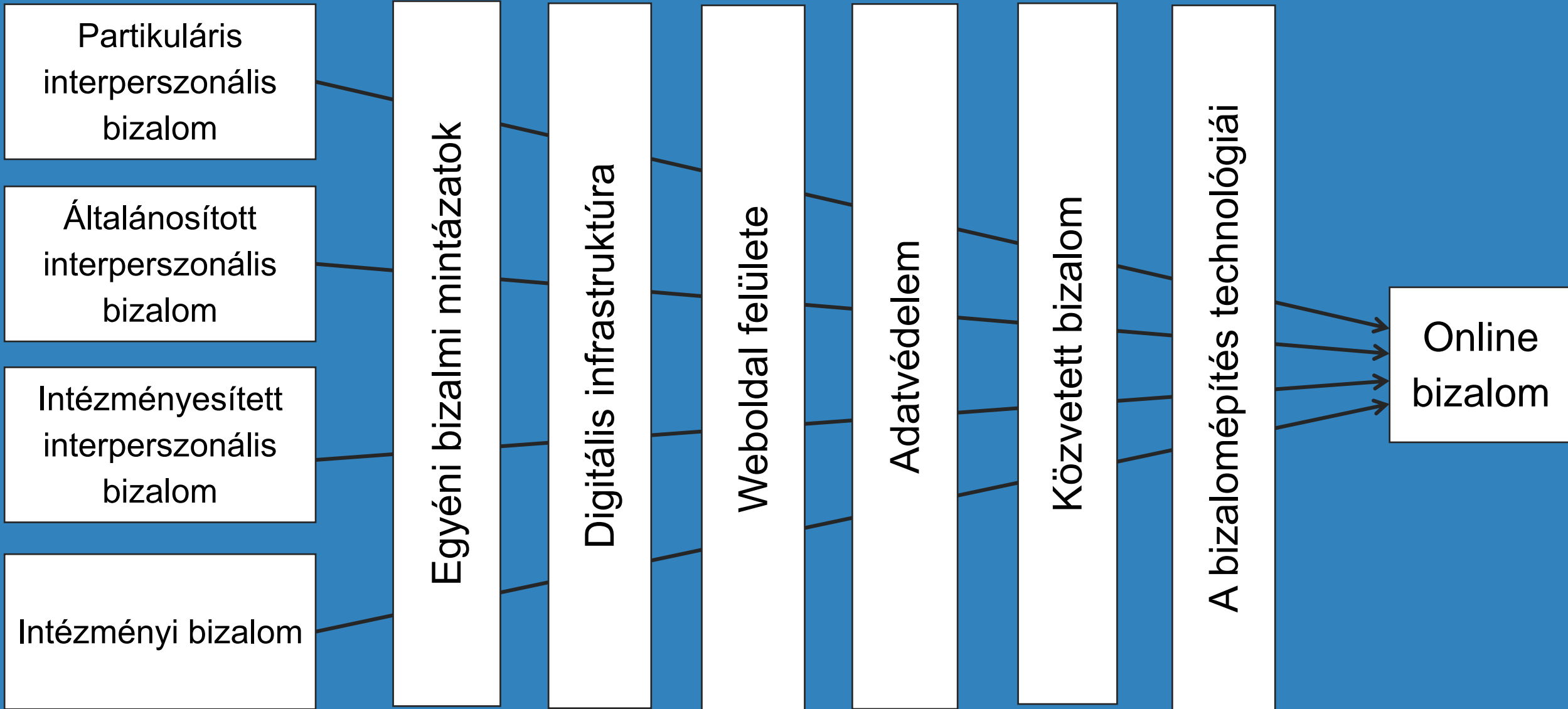
- ❖ Online biztonsági technológiák megléte
- ❖ Harmadik fél bevonása
- ❖ Tanúsítványok
- ❖ Értékelés feltüntetése

Közvetett bizalom

- ❖ Platform hírneve
- ❖ Platform mérete
- ❖ Hallott/olvasott vélemények az oldalról
- ❖ Értékelés

Online bizalom összetevői

Köszönjük a figyelmet

dr. habil. Füzér Katalin

fuzer.katalin@pte.hu

PTE Szociológia Tanszék

Völgyi Bence

volgyben@gmail.com

PTE Demográfia és
Szociológia Doktori Iskola